NGÀY THỨ TƯ 20 AOUT 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	HANOI							
	Mua, dự báo và hoa hồng đi tỉnh không phải gửi tiền trước	Người đem đến nhà	Gửi về Gây tiếp	Bắc kỳ, Trung-kỳ và Ai-lao	Nam-kỳ, Pal-Pham-Thuốc-Phi	Ngoại quốc
Một năm	6$00	6$90	6$30	6$30	6$60	12$00
Các làng và	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN VĂN TỐ
Rédacteur en chef : PHẠM-HỮU-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC-TÂN VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

DEPOT LEGAL 2574

ANNONCES
Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m 065 de large
Une seule insertion . . . . 0 $ 80 le cm
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion . . . . . 0 $ 18 le cm
4e page
Réclame dans la 1re page . . . . 2 $ le cm
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le cm
On traite à forfait pour les contrats importants.

Thầy giáo quốc-văn

Nay muốn lập một lớp học Anh-văn thì tất phải tìm sao cho có được thầy giáo Anh-văn, muốn lập một lớp Hán-văn thì tất cũng phải tìm sao cho có được thầy giáo Hán văn. trên từ các khoa học chuyên môn như thiên-văn, địa-chất, vật-lý, điện-học, hóa-học, y-học, v. v. khoa nào phải có thầy giáo chuyên môn về khoa ấy mà dưới cho đến học rén, học nặn, học đan, học thêu, học chạm, học vẽ, trăm nghề nghìn nghiệp, nghề gì thì cũng không thầy đố có làm nên. Vậy nếu muốn chỉnh-đốn lại cái nền học quốc-văn ta thì có lẽ nào lại không phải dự-bị cho có đủ những thầy giáo quốc-văn mà được.

Ôi! nói đến cái tên thầy giáo quốc-văn, ở các nước thì là một cái tên nói thường nghe quen lắm, nhà nào có con có cháu mà chẳng nhắc nhở đến cái tên ấy luôn, dứa trẻ nào đã biết đi biết nói mà chẳng lấp-bấp đến cái tên ấy luôn, thầy giáo quốc-văn đã hỗ thành hẳn một hạng người có quan-hệ mật-thiết với cả mọi người, có địa-vị trọng-yếu ở trong xã-hội, mà ở nước mình bây giờ nói đến cái tên ấy còn hình như ngượng miệng, nghe đến cái tên ấy còn hình như lạ tai, suốt trong nước thầy giáo Pháp-văn có, cho đến thầy giáo Anh-văn, thầy giáo Đức-văn, thầy giáo Hán-văn có, cả đến học thủ-công có thầy giáo dạy thủ-công, học kỹ-nghệ có thầy giáo dạy kỹ nghệ, học đàn hát có thầy giáo dạy đàn hát mà duy không có hẳn cái bậc thầy giáo gọi là thầy giáo quốc-văn, người nào chẳng may hụt bước lỡ thời mà phải đem cái quyền văn quốc-ngữ cặm-cụi nửa dạy nửa dỗ với mấy đứa trẻ con hỉ mũi chưa sạch, vừa làm thầy dạy học mà vừa làm bỗ giữ con cho nhà người, cũng tự cho là cái sinh-nhai tạm-bợ hỗ khẩu qua ngày, vẫn ra ý thẹn-thò, không muốn nhận lấy cái tên nghe như hèn-hạ, nói như xấu-xa là cái tên thầy giáo quốc-văn đó. Thầy giáo quốc-văn còn chửa có thể nói gì quốc-văn; bởi thế mà trong cái chương-trình học ở các trường Pháp-Việt bây giờ, ba lớp ấu-học dưới tuy vẫn có dạy quốc-văn mà kỳ thực cũng phê chung được một chữ *dé-rô* cả.

Không phải là cái nền học Pháp-Việt ở ta có thiếu gì thầy giáo, trợ giáo (moniteur) có, giáo-học (instituteur) có, mà đến cả giáo-thụ (professeur) là những bậc sư-phạm cao-đẳng xuất thân nữa cũng có kia mà, chính-phủ lập ra nào trường Cao-đẳng sư-phạm, nào trường Sơ-đẳng sư-phạm, lại thêm có ban học tốc thành sư-phạm, hằng năm đào-tạo nên kể bao nhiêu là những tay sư-phạm có lĩnh-thụ qua cái giáo-dục hoàn-mỹ của khoa-học sư-phạm Thái-tây. Song, người ta không phải ai cũng là thánh trạng, không học mà biết, không tập mà hay, các ông giáo ta hiện thời từ bé chí lớn vốn chưa từng học tập quốc-văn qua bao giờ; như trên kia đã nói, ba lớp ấu-học dưới ở các trường Pháp-Việt bây giờ tuy có dạy quốc-văn mà vì không có thầy giáo quốc-văn thì kỳ-thực cũng như không dạy; các ông giáo ngày nay tức cũng là học trò các trường Pháp-Việt ngày trước, học ở đâu mà biết, tập với ai mà hay được quốc-văn; ấy là chưa kể có lắm ông lại theo học ngay từ bé ở trường lít-xê thì cái chương-trình học không có một tí quốc-văn nào cả; học gì thì biết nấy, tập gì thì hay nấy, các ông dù có thông-minh đĩnh-ngộ đến bậc nào đi nữa thì học tập chữ Pháp cũng chỉ biết được chữ Pháp, may ra nữa thì có hay được chữ Pháp là cùng, chứ không học không tập mà biết cả hay cả quốc-văn thế nào được; cho nên ở các trường học ta hiện thời không phải là không sẵn thầy giáo, nhưng dám nói cả quyết một câu rằng: sẵn là sẵn thầy giáo chữ Pháp chứ thực chưa sẵn thầy giáo quốc-văn.

Nay nếu muốn chỉnh-đốn lại cái nền học quốc-văn thì thiết tưởng nên dự bị cho có đủ thầy giáo quốc-văn trước đã. Đào-tạo nên những thầy giáo quốc-văn ở nước ta hiện thời có ba cách: một là lựa lấy những cử nhân, tú tài, nhất nhị trường cựu-học mà lập thành mấy ban học sư-phạm, dạy cho có đủ cái tri thức về cái môn phổ-thông như quốc-sử, địa-dư, vệ-sinh, toán-pháp, cách-trí v. v. cho am hiểu cái phương-pháp sư-phạm đời nay. Hai là trong các trường cao-đẳng sư-phạm, sơ-đẳng sư-phạm phải dạy thêm một khoa quốc-văn mà có phần trọng-yếu hơn các khoa khác, khảo hạch thì cứ buộc phải có các điểm-số về khoa quốc-văn cho đúng lệ thì mới được dự trúng bổ làm giáo-viên. Ba là các ông giáo hiện đương tùng sự ở các trường, hạn cho mỗi năm phải thi một kỳ quốc văn, điểm số có đúng lệ thì mới được lưu nhiệm, kém lắm thì phải bãi chức, năm nào đến kỳ nghỉ hè cũng lập ra vài lớp học quốc-văn, phụ cấp cho các ông giáo một số tiền tới mà tu nghiệp. Trong ba cách ấy cách thứ ba thì thế nào cũng phải thi hành trước nhất, vì các ông giáo hiện đương tùng sự ở các trường không có thể bỏ đi được, mà dễ vậy thì không ứng dụng được vào cái nền học quốc-văn; còn cách thứ nhất là để luyện lấy thầy giáo quốc-văn cấp dụng ngay, vì quốc-văn với chữ Hán có cái mối liên-lạc rất màu nhiệm sâu xa, những người đã thông chữ Hán mà tập quốc-văn thường vẫn chóng giỏi hơn, và những người ấy có Hán-học mà tuổi cũng hơi cao, phẩm-hạnh phần nhiều cũng đoan-chính, khiếu óc phẩu nhiều cũng mở mang, cũng không khó gì có được cái trí-thức phổ thông và cái tư cách sư-phạm, lập thành mấy ban học như thế thì có thầy giáo quốc-văn cấp dụng được ngay; cách thứ hai là để dự bị cho có thầy giáo quốc-văn ứng dụng sau này, vì các trường sư-phạm tức là cái lò đúc nên các thầy giáo sau này, mà các thầy giáo sau này dạy học bằng quốc-văn, thì ngoài những khoa học sư-phạm cũng các khoa học phổ-thông tất phải kiêm cả khoa học quốc-văn nữa mới được. Mấy lời thô-thiển, mong rằng chính-phủ sẽ thẩm xét mà thái dụng cho.

T.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 18 và 19 Août 1924

Kết quả của cuộc hội-nghị Londres

Tin Londres. Quan Herriot tổng thuật công việc tại cuộc hội-nghị Londres cho các đại-biểu báo quán rõ.

Ngài nói: trước khi liệt quốc ung-chuẩn cái chương-trình Dawes, liệt-quốc lập hết cuộc hội-nghị này đến cuộc hội-nghị khác để thương-nghị về cái vấn đề bồi-thường, mà chẳng giải-quyết được. Ngài nói cái tồn-chỉ trong chương-trình Dawes là đem một cái vấn-đề bấy nay vẫn ở trong trường chính-trị vào trong trường thực tế. Cái mục-đích của cuộc hội-nghị là làm cho kẻ chịu no phải trả tiền, mà kẻ chịu nợ cũng muốn trả nợ nữa. Cái chương-trình Dawes lập lại cuộc thống-nhất của nước Đức về đường kinh-tế, mà cái quyền của Đồng-minh thì hành các phương sách trừng-trị vẫn nguyên như cũ, và liệt-quốc có quyền tùy nghi ấn-định mọi điều lệ thi-hành việc ấy. Nếu nước Đức không tuân theo các điều khoản thì Đồng-minh liệt-quốc sẽ đồng-tâm hiệp lực với nhau mà xử trí với nước Đức.

Hoa-kỳ ưng dự vào việc kiểm-duyệt nước Đức, và nước Đức đã cam-đoan tuân các điều khoản. Nếu sau này nước Đức trái lời bội ước, cái nghĩa-vụ của các nước là phải đối địch với nước Đức để giải quyết hết mọi việc khó khăn. Nước Pháp đã xin các nước ưng đặt cuộc trọng-tài, việc ấy sau này sẽ hết sức thi-hành. Từ nay ta sẽ thu được hoặc ngân-tiền hoặc hàng-hóa. Ta có thể biên vào trong sổ chi thu của ta một khoản thu nhập là chín trăm triệu quan về việc bồi thường.

Rút quân ở hạt sông Rhur về, là để trù cho nước Đức nộp được bồi-khoản. Song nếu đầu năm 1925 nước Đức tuân các điều khoản trong hòa ước, thì mới rút quân ở hạt Cologne về được.

Cái vấn-đề các trái-khoản của Đồng-minh nợ lẫn nhau, sau sẽ lập một cuộc hội-nghị riêng để giải-quyết.

Thiên-hạ có người chỉ nghị cuộc hội-nghị này, song ai cũng phải công nhận rằng xưa nay mới có cuộc hội-nghị này gây nên kết-quả hiển nhiên vậy.

Phái bộ Pháp trở về

Phái-bộ P. áp trở về Paris. Khi quan Herriot đi qua Dieppe, và nhà ga St, Lazare, và khi ngài tới Paris, công chúng hoan-hô.

Quan Macdona'd gửi cho quan Herriot một bức thư nhắc lại sự các nước đã họp ý nhau về việc đóng quân ở hạt sông Rhur. Ngài có nói Đồng-minh nên sớm rút quân về cho cái chương-trình Dawes thi-hành được thành hiệu.

Phái bộ nước Đức

Phái-bộ nước Đức tới Berlin hôm thứ hai. M. Marx liền đến yết quan Giám-quốc Eberl. Buổi chiều tòa nội-các hội-nghị M. Marx tiếp các viên lĩnh-tụ chánh-đảng, và các quan thủ-tướng các liểu-quốc. Ông sẽ giải bày công-việc tại cuộc hội-nghị cho các hầu-quốc rõ. Ngày thứ sáu nghị-viện sẽ hội-nghị.

Chương-trình Dawes đã bắt đầu thi-hành

Thành Offenbourg và xã Oppenueir, ở trong hạt hầu quốc Bade, mà lính Pháp đến đóng ngày 4 Février 1923 trong khi nước Đức bắt đường hỏa-xa đi ngoại-quốc, thì nay lính đã rút về.

Quan Herriot tại hội-đồng các quan thượng-thư

Quan Herriot giải bày công việc tại cuộc hội-nghị với các quan thượng-thư; các quan thượng-thư biểu đồng-tình với phái-bộ nước Pháp.

Nhiều hội-đồng hàng quận gởi lời mừng quan Herriot.

Việc tại hạt Maroc của Tây-ban-nha

Tại miền đông thì chánh-phủ đem viện binh đến, tại miền tây thì tình-hình vẫn như cũ, quân khởi-nghịch bị thua.

Thủy-thủ đình công ở Havre

Thủy-thủ đình-công không ưng số tiền tăng là 2 fr. 50. Họ cứ đòi được tăng 5 quan mới nghe. Không xảy ra việc gì lôi thôi cả.

Cavite, ngày 15 Août 1924

Ai-cập với nước Anh

Tin Londres. — Có tin rằng quân Anh đóng ở Baram đánh đuổi người Ai-cập. Thần dương-hạm Parreseon đến đóng ở cửa bể để giữ gìn cuộc bình an.

Việc ở Quảng-đông

Tin Quảng đông. — Việc người làm bồi đình công ở Xa diện đã xong. Ngày 15 họ đã làm việc. Chánh phủ Quảng-đông giữ tàu Hawe của Na-uy 1,1 đề tra xét về việc các nhà buôn mua súng đạn của Đức.

Cuộc bay vòng thế-giới

Tin Islande — Tàu t ủy không phá được vùng nước mà đến c ỗ của tàu bay đậu ở Groeland, nên các phi-hành-gia Hoa kỳ lại phải hoãn chưa bay đi được.

Phi-hành-gia nước Ý Lokatelli tới Islande hồi 11 giờ 14 sáng hôm 17. Ở các đảo Faroc bay đến Phi-hành-gia nói: Nếu không bay đến Groëland được, thì sẽ trở lại nước Ý.

VĂN UYỂN

Thanh minh

Êm ả chiều xuân tiết cuối dương,
Gió hòa mây tạnh khí trời quang,
Vườn lê san sát hoa phơi trắng,
Ngàn liễu lơ thơ sắc điểm vàng,
Gò đống c en vai người điếu-mộ,
Ngựa xe nối gót khách tầm-phương,
Chơi xuân lòng những bâng-khuâng [nhớ,
Nhớ chuyện ngày xưa gái họ Vương.

Cuối xuân

Cây cỏ xanh om một sắc giời,
Thiều-quang chín chục thiếu vài [mươi,
Lưỡi Oanh thỏ-thẻ kêu dài tiếng,
Mõ cuốc lâm-le sắp điểm hồi,
Chị ả tàm-tang bờ liễu đạo,
Anh đồ phong dục bến ca chơi,
Ai về nhắn bạn c ơi xuân nhé,
Chơi lấy man man kẻo hết rồi.

Lão-nam, Ng-hùng-Tác

Đề tranh Sơn-thủy

Khen ai khéo vẽ cảnh thiên-nhiên,
Thu lấy giang-san cả một miền,
Sườn núi lơ thơ vài chiếc quán,
Bên sông giải giác mấy con thuyền,
Chim bay thẳng cánh đà bao độ,
Cả lượn nghiêng mình trải mấy niên,
Bát ngộc khen thay người khéo điểm,
Càng nhìn, càng ngắm tựa non tiên.

Đỗ-lệnh-Bích

PHỐ XÁ CÓ NÊN ĐỂ HÈ RIÊNG CHO ĐÀN BÀ ĐI KHÔNG?

Một tờ báo Hoa kỳ tên là *World* có đăng tin rằng bao lý sắp xin các quan chức trong thành phố đặt lệ trong khi đi lại ngoài phố xá một bờ hè nên để dành c o đàn bà và một bờ để riêng cho đàn ông. Độc giả nghe thấy thế, tất có ngà ngờ rằng nhà báo ấy muốn yêu cầu cái lệ mới này là để bảo-hộ cho phong-hóa chăng. Việc của nhà báo ấy để xướng lên đây chỉ có một cái mục-đích tiện lợi thôi, chứ không có quan hệ gì về đường đạo-đức cả. Thực thế, báo ấy nói: Đàn bà con gái thường đi trong thả chậm chạp, làm cho các nhà thực-nghiệp bị ngăn trở không đi nhanh được. Vậy nên phân biệt để sự đi lại được tiện lợi cho cả hai bên, vả nước Hoa kỳ là một nước thực-nghiệp, việc ấy lại là một việc cần lắm lắm.

Tự do diễn đàn

Vấn-đề trị thủy tại Bắc kỳ

Tôi đọc báo *Trung Bắc tân-văn* số 2222 ra ngày 14 août, ông Nguyễn-như-Ngọc có bàn đến vấn-đề trị thủy. Tự ông có đặt ra bốn câu hỏi mà lại tự ông trả lời lấy. Trong bốn câu trả lời: Câu t ứ nhất là sự cố nh ên còn bàn gì nữa; câu thứ hai thì không t ích-hợp với hiện-thời, ngày xưa đắp đê không lợi thì ai đắp làm gì. Xin giải mấy điều như sau này:

a) Phù sa cũng có làm nông sông thật, nhưng tùy từng chỗ mà lại có chỗ nước chảy xoáy mạnh làm lòng sông sâu xuống, như vậy chưa hẳn đã tại lòng sông làm cho nước to, vỡ đê và hay bị lụt.

b) Cũng một ý kiến như ông Ng-như-Ngọc.

c) Nước ở trên nguồn chảy mạnh, vì trên cao chảy xuống nơi thấp. Khi nước đã về đến trung châu (vì đã gọi là trung-châu thì tuy cũng có chỗ cao chỗ thấp thật, song lưỡng nước ở dưới không có chảy c ậm hơn ở trên là mấy). Còn nước ra gần bể mà đỏ đỏ là tại về gần bể, thì nước đỏ đã pha với bao nhiêu nước các ngọn sông khác chảy vào rồi, điều ấy không lấy gì làm lạ. Còn bảo đời nay hay lụt hơn đời xưa thì chưa chắc đã phải, song cứ lấy tình hình mà xét thì cũng có lẽ vì những chỗ đất ngoài đê năm nào cũng bồi mà trong đê thì không, tuy đê mỗi năm vẫn tăng thêm phụ tí nhiều, nhưng càng tăng phụ bao nhiêu thì hình như lại làm cho đê yếu sức đi bấy nhiêu.

Còn câu thứ ba và thứ tư không thể thi-hành được vì nh ều lẽ:

Ông nói rằng muốn cho khỏi lụt, cho đê khỏi vỡ chỉ bằng đào lòng sông cho sâu và tăng phụ đê cho cao và cho rộng thêm ra; ông lại nói việc đào lòng sông là vấn-đề chưa có thể làm ngay được, đắp đê cho cao và phụ thêm cho to thì quốc-dân có thể làm ngay được; thực là ông lẩm.

Nếu không đào lòng sông sâu xuống mà cứ đắp đê cho cao, phụ thêm mặt đê ra, thực làm cho yếu sức những đê lấy đi, vì năm nào cũng đắp phụ lên một lần thì đất mới chưa được liền với đất cũ mà nước đã ngập tới cổ đắp phụ lấy, nên yếu sức là bởi lẽ ấy.

Tôi tưởng rằng vấn-đề trị thủy không gì bằng tùy từng tỉnh và tùy từng địa-hạt mà phá bỏ những đê không hay đi đến, hoặc những địa hạt không thể phá bỏ được thì mở nhiều cống có cửa cho nước chảy vào đồng.

Tỉnh Phú-thọ, Vĩnh-yên, Phúc-yên và Sơn-tây là những tỉnh cao hơn các tỉnh khác có thể bắt đầu phá đê trước được, nếu đê nào phải dùng đề đi lại thì mở rõ nhiều cống có cửa, đến mùa nước mở hết các cửa cống ra cho nước chảy vào đồng, phù sa bồi các ruộng làm cho tốt ruộng lên, chỉ trong ba bốn năm phù sa có thể bồi được hai ba thước ta. Cứ cách ấy rồi dần dần làm đến các tỉnh trung-châu. Nói như vậy chắc ông Nguyễn-như-Ngọc bảo rằng các tỉnh nhiều địa hạt cao thấp không đều nhau, có chỗ nước ngập lâu không thể cày cấy được.

Tôi xin đáp lại rằng: địa-hạt nào thấp lắm, đào thêm sông con có cửa để nước chảy đi hay là hãm lại, nếu nước ngập lâu thì mở cửa cống con cho chảy ra các địa hạt khác thấp hơn và các địa hạt ấy sẽ cho nước chảy ra cái sông đào lớn mà tôi nói sau đây. Con sông này phải đào rộng độ 60 thước tây, sâu độ 10 thước, chảy ra tận ngoài bể để những địa hạt thấp không thể tháo nước đi đào được sẽ cho chảy ra con sông đào ấy.

Như vậy nước sông Lô-giang và Hắc-giang chảy về sông Nhị-hà đến tỉnh Sơn-tây đã chia sức mạnh đi nhiều lắm rồi, đê các tỉnh trung-châu không phải đắp cao lên và phụ to thêm ra mà cũng không phải đào lòng sông sâu xuống nữa, đỡ được bao nhiêu tiền phí-tổn.

Số tiền chi tiêu mà ông Nguyễn-như-Ngọc bàn về việc đào lòng sông và tăng phụ đê nên để làm nhiều cống có cửa, đào những sông nhỏ các hạt thấp mà nước ngập lâu và đào một cái sông rộng 60 thước tây để nước chảy ra bể, phụ cấp cho những dân nghèo đói, bồi thường cho các tỉnh và tùy từng tỉnh mà giảm thuế cho 3, 4 năm đều về việc thiệt hại nước sông chảy vào. Rồi sau tiền bồi thường và tiền phụ cấp ấy không phải cấp nữa vì những tỉnh ấy phù sa đã chảy vào mấy năm giời phần thì bồi cao lên, phần thì ruộng tốt lắ g lên đến 60 %. Tôi nói đây chưa đủ lẽ, xin mình chứng ngay huyện Thanh-ba tỉnh Phú-thọ có 9 tổng. 6 tổng thực trù phú, còn 3 tổng vì có đê bao bọc, cho nên mấy nghìn mẫu ruộng mà phải 3.000 mẫu không thể cày cấy gì được, vì không đủ nước và đất xấu lắm.

Quan huyện Thanh-ba bây giờ năm 1923 có xin quan Công-sứ để cho cái đê bao bọc 3 tổng ấy vỡ. Từ khi đê cho đê ấy vỡ đến năm nay có nơi phù sa bồi được 2 thước ta mà 3.000 mẫu ruộng bãy giờ, chỗ cao giồng mía, chỗ thấp có nước cày cấy được cả không bỏ mẫu nào, mà 6 tổng kia cũng không thiệt hại gì về đê cái đê ấy vỡ.

Nếu số tiền làm cống có cửa, đào thêm sông con, đào thêm các sông chảy ra bể, tiền cấp cho những người nghèo khổ, tiền bồi thường các tỉnh mà có tốn hết nhiều, sau sẽ liệu tăng thuế ruộng thu làm hai vụ ở các tỉnh đã khỏi bắt đầu trước, vì ruộng đã được nước phù sa chảy vào, nương ít ra cũng để độ 7, 8 năm vì vài năm đầu cũng có thiệt hại ít nhiều, chưa được lợi ngay. Dần dần sẽ tăng đến những ruộng các tỉnh khác mà đã được nước phù sa chảy vào.

Tại sao tôi lại nói cũng có sự thiệt hại ít nhiều, vì các tỉnh nào mà đê mở cửa cống, đã biết trước đã dự bị cả, nhưng cũng thiệt hại ít nhiều hoa mầu đương làm, còn về tính mệnh người chắc không việc gì.

Việc biết nước chảy vào trước và sự vỡ đê bất thình linh, hai sự thiệt hại khác nhau nhiều lắm.

Nếu cứ tăng phụ mãi các đê mà không đào lòng sông sâu xuống, mà có đào lòng sông cũng nữa rồi phù sa lại cứ bồi mãi, quanh quẩn mãi thành ra một việc làm không bao giờ hết. nhỡ ra tỉnh nào giữ không được đê để vỡ thì thiệt hại cho tỉnh ấy nhiều lắm có khi lụt lấy cả các tỉnh gần thấp hơn và nhất là những

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

vùng ở gần chỗ đê vỡ nước chảy xói vào tới cả nhà cửa và thiệt hại đến cả tính mệnh người nữa.

Vậy để trị thủy này các quan phủ huyện lưu tâm nghiên cứu khuyết điểm chỗ nào, châm chước rồi đệ bẩm lên các quan tỉnh duyệt lại, đồng thanh khuyên bảo dân sự lợi nhiều về sau và sự hại ít bây giờ sẽ thỉnh cầu chánh phủ Bảo-hộ khởi công ngay. Việc này nếu các quan tỉnh các quan phủ huyện và dân không thỉnh cầu chánh-phủ Bảo-hộ thì không khi nào chánh-phủ Bảo hộ dám nhận lấy cái trách-nhiệm mà làm. Làm như vậy chỉ trong 15 hay 20 năm là cùng, các đê sẽ có cống cả, không phải lại làm cống dẫn thủy nhập điền nữa mà các ruộng các tỉnh đều có phù sa bồi cao mãi lên, làm cao đỡ sự lụt mà ruộng lại tốt lên bội phần, đến mùa nước các quan không phải trông nom đê điều, các quan kỹ sư lục-lộ, các ông thanh-tá chuyên môn kiêm việc trị thủy không vất vả, các dân làng phải canh gác không phí tổn gì mà cũng không phải lo đến việc giữ đê và vỡ đê nữa, vì đã biết trước rằng nước sẽ chảy dẫn vào những cánh đồng.

Vẫn biết ý kiến hẹp hòi song cũng bàn góp mấy câu cho rộng đường dư luận, chứ không có ý gì công kích ông Nguyễn như Ngọc cả. Còn xin để các bực cao kiến nghiên cứu, may quốc dân ta tránh khỏi cái hại hàng năm chăng.

Tôi ước-mong và sẽ hoan-nghênh những dư-luận về ý kiến hợp hồi [illegible] để trị thủy và quốc dân mong mỏi các ngài kiến-thức hơn người tìm ngay phương kế trị thủy cho quốc dân khỏi khổ sở lụt lội về việc ở đê không lo một.

Quốc dân mong lắm thay, các ngài nghĩ sao.

Lê-thanh-Giai.

Cuộc thi thơ

Của Nam-phong-Tạp-chí

MMDCCCXLIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Muốn thuở thi tài cõi Việt Đông.
Gặp buổi tân-trào đang biến đổi,
Mà nay văn-hiến vẫn tôn sùng.
Văn-chương nước tiếng vang kinh bắc
Luân-lý treo gương rỡ Á-đông.
Quốc-túy, hồn, già, giữ có nên không?
Cái hồn, giữ, già có nên không?

Bùi-Tố
Trà ôn Nam định

MMDCCCXLIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Kia giải Tô-giang nọ núi Nùng.
Đạo Khổng quán thông trời với đất,
Nền nho truyền khắp Bắc và Đông.
Uy-nghi miếu dựng gương Thù Tứ,
Sừng lẫy bia đề dấu Lạc-Hồng.
Trải mấy xuân thu văn ấn tỉnh,
Hỏi người nữ-sĩ biết nay không?

Nguyễn-thị-Khương
Phố Tân-ninh, Bắc-giang

MMDCCCXLV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Ngửa mặt xem thời vẫn núi sông.
Cõi Việt thênh-thang còn dấu cũ,
Nền văn hương khói một lòng chung.
Mảnh gương luân-lý treo trời bắc,
Ngọn đuốc văn-minh rực bể Đông.
Mấy lớp Âu-phong cùng Á-vũ,
Sau đây cũng lại cháu tiên rồng.

Nguyễn-Xương, Phan-thiết

MMDCCCXLVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Văn-miếu là đây có phải không?
Chín nhận tương cao cơn gió thổi,
Một hồ nước biếc bóng trăng trong.
Tố-vương sự-nghiệp còn ghi chép,
Hồng-lạc giang-sơn chẳng chuyển rung
Tang-hải trải bao lần biến đổi,
Khói hương muôn thuở vẫn tôn sùng.

Đặng-đình-Khôi
35, Rue Paul Bert, Thanh-hóa

MMDCCCXLVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu vũ nguy nga Khổng thánh công.
Trải Lý, Trần, Lê truyền đế Nguyễn,
Khắp Tây, Nam, Bắc cũng triều đông.
Âu vàng sẵn đặt trời Hồng Lạc,
Bia đá còn ghi đất Nhị Nùng.
Cõi học phong-trào dù đổi mới,
Tấm lòng kính vọng vẫn không cùng.

Đinh-tống-Sơn
83, Avenue Paul Doumer, Haiphong

MMDCCCXLVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Trầm vẻ tinh-hoa giống Lạc Hồng.
Kẻ ngược người xuôi sông nước Nhị,
Chim kêu vượn hót núi non Nùng.
Sân Nhan cửa Khổng đường còn rộng,
Nền Lý bia Lê dấu vẫn phong.
Cũ mới sau này qua lại đấy,
Cùng nhau hương khói phụng thờ chung.

Vũ-Các
79, phố Lê-nhị, Thái-bình

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 30 độ
15 giờ 34 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch
Thứ năm, 21 Août 1924
S. Privat
Âm-lịch
21 tháng bảy năm Giáp-tí
Ngày Nhâm thân
Hành: Kim. Sao: Khuê, Trực: Kiến
KỴ: Quyết-thủy, An-táng.
NGHI: Tế-tự, Cầu-phúc, Cầu-tự, Xuất-hành, Hôi-hôn, Kết-hôn, Giá thú.
HẮC KHẮC

Giá thóc gạo

Gạo hạng nhất, một tạ.	10 $ 50
— nhì —	9 95
— ba —	9 40
Thóc	6 10
Bắp ngô	5 60

Giá bạc. Kể từ ngày 20 Août 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 2 f 55

Cuộc quyên tiền giúp các dân bị lụt. — Cụ Thiếu-bảo Mai đại-nhân có mở cuộc quyên tại quê-xã Ro-nha để giúp các dân bị lụt và có gởi tiền cùng sổ quyên lại cho bản-báo, vậy xin đăng ghi-tinh phương-danh như sau này:

Quan Tổng-đốc trí-sĩ Mai-trung-Cát 3 p; MM. Chánh hương-ẩm Mai-trung-Lưu 1 p; Phó hương-hộ Ngô-đình-Phúc 1 p; Tuần-quí Ng-v-Ái 1 p; Thư-ký Mai-trung-Hoàn 1 p; Lý-trưởng Mai trung-Chương 1 p; Hàn-lâm Mai-trang-Nguyên 1 p; Tùng cửu phẩm Mai-trung-Hàng 1 p; Kỳ-lục Mai-trung-Trát 0 p.50; Madame Tuần-phủ Trần-văn-Tiếp 2 p; Pháp-Việt giáo-học Phạm quang-Nhuận 1 p; Trần-thị-Đông 0 p.50; Hội-đồng tộc-biểu Ng-v-Nhâm 0 p.30; Lê-văn-Xí 0 p.30; Lâm-v-Khiêm 0 p.30; Đỗ-v-Minh 0 p.30; Ng-v-Cường 0 p.30; Ng-v-Cường 0 p.50; Ng-v-Nguyện 0 p.30; Mai-ích-Vận 0 p.30; Ng-ngọc-Hoành 0 p.30; Tiêu-v-Trú 0 p.30; Phạm-v-Tuynh 0 p.30; Mai-đình-Vĩ 0 p.30; Ng-đình-Cường 0 p.30; Hà-v-Nhuận 0 p.30; Ng-hữu-Cu 0 p.30; Phó lý trưởng tuần Ng-hữu-Rật 0 p.30; Lê-văn-Nhĩ 0 p.20; Ngô-văn-Bích 0 p.20; Tiêu-v-Vững 0 p.20; Ng-đình-Nhiếp 0 p.20; Mai-ích-Sánh 0 p.20; Cựu dịch Mai-trung-Cung 0 p.50; Nguyễn-ngọc-Thiêm 0 p.50; Lê-v-Nhự 0 p.50; Mai-trung-Ba 0 p.20; Ng-ngọc-Bốn 0 p.30; Mai-trung-Đệ 0 p.10; Ng-v-Gụng 0 p.10; Mai-ngọc-Bằng 0 p.50; Lâm-v-Hằng 0 p.20; Ng-v-Thảo 0 p.20; Mai-ích-Kiệm 0 p.20; Lâm-văn-Mỹ 0 p.20; Tiêu-v-Huy 0 p.20; Đỗ-văn-Đăng 0 p.20; Mai-trung-Tảo 0 p.20; Ng-hữu-Ngẫu 0 p.20; Ng-văn-Nghệ 0 p.20; Mai-ngọc-Tâm 0 p.20; Ng-v-Đào 0 p.10; Ng-v-Xán 0 p.20; Ng-v-Tài 0 p.20; Mai-trung-Trù 0 p.20; Ng-văn-Vinh 0 p.20; Ng-đình-Huy 0 p.20; Ngô-v-Đăng 0 p.20; Lâm-v-Điệt 0 p.20; Ng-đình-Ro 0 p.20; Ng-văn-Uyên 0p.20; Ng-khắc-Đản 0p.20; Ng-đình-Trieu 0 p.20; Ng-khắc-Ninh 0 p.20; Ng-v-Hoằng 0 p.10; Ng đình-Chiêu 0 p.10; Đỗ-v-Thái 0 p.10; Ng-v-Tác 0 p.10; Ng-đình-Uẩn 0 p.30; Ng-văn-Tinh 0 p.30; Lê-v-Rữu 0 p.20; Mai-ích-Tăng 0 p.20; Lương-đình-Vị 0 p.20; Đỗ-v-Lan 0 p.30; Ng-đình-Liên 0 p.30; Lê-v-Liệu 0 p.20; Mai-ích-Diễn 0 p.20; Mai-đình-Chương 0 p.20; Ng-ngọc-Viện 0 p.10; Lâm-v-Bưởu 0 p.10; Lâm-v-Toại 0 p.20; Tiêu-v-truyện 0 p.10; Ng-văn-Hưởng 0 p.10; Lâm-v-Nghĩ 0 p.20; Ng-đình-Hiện 0 p.30; Ng-đình-Nhị, 0 p.20; Ng-hữu-Hào, 0 p.20; Lê-văn-Chiêu, 0 p.20; Ngô-v-Tiện, 0 p.10; Ng-hữu-Khắc 0p.20; Hồ-v-Tuân, 0 p.10; Ng-v-Sóc, 0 p.20; Lê-v-Việt 0p.10; Ng-v-Chấp, 0p.2; Nguyễn-văn-Lược, 0p.10; Nguyễn-văn-Phối, 0 p.30; Ng-v-Nhuận 0 p.5); Ng-v-Hề 0 p.10; Ng-v-Cậy 0 p. 10; Ng-v Oánh 0 p.20; Ng-ngọc-Sáo 0 p.10; Hồ-v-Vấn 0 p.10; Ng-v-Sĩ 0 p.10; Ng-đình-Đông 0 p.10; Ng-v-Tiên 0 p.20; Ng-đình-Quế 0p.10; Mai-ích-Tắc 0 p.40; Mai-thị-Từ 0 p.2); Ng-thị-Đạt 0 p.20; Thiện-tín hội 3p.80; Công-quĩ 5p.; Ngã-tư-phố thương-mại chư-nhân Định-tường 0 p.50; Tế-sinh-đường 1 p; Văn-đức-Tín 0p.50 Vũ-v-Cửu 0 p.20; Vũ-v-Thiện 0p.20; Hợp-thịnh long 0 p.30; Quang-thăng-Long 0p.30; Vũ-v-Nguyên 0 p.30; Mai-triệu-Lân 0 p.50; Vũ-v-Trọng 0p.20 Vũ-v-Thừa 0p.10; Đỗ-thị-Hiệp 0 p.10; Bùi-v-Thư 0 p.30; Hoàng-v-Vệ 0p.50; Ng-v-Long 0 p.30; Ng-v-Kiên 0 p.30; Quảng-Thuận 0 p.20; Ng-v-Ruệ 0p.50; An-hà-hiệu 0 p.30; Ng-v-Nông 0p.10; Mai-đình-Nghĩ 0 p.20;

Cộng 5 $ 10

Những số tiền bản-báo đã nhận được trước. . 25 . 60

Tổng cộng. . . . 76 . 10

Hội-đồng giúp người bị lụt đến nay vẫn chưa thành lập, vậy những số tiền đã thu được bản báo hãy tạm giữ để sau này hoặc nộp phủ Thống-sứ, hoặc nộp hội đồng giúp người bị lụt.

Việc thi-hành bộ luật đi đường

Các địa-hạt giao cho các viên chức Tây sở Lục lộ được chứng nghiệm về việc trái luật đi đường theo như nghị-định ngày 25 avril 1924 thuộc về các tỉnh Hải-dương Phủ-lý, Quảng-yên và Tuyên-quang thì nay đổi lại như sau này:

Chánh đạo lục-lộ Hải-dương: tỉnh Hải-dương và cả đường thuộc-địa số 5 từ Hanoi đến Hạ phong;

Chánh đạo lục-lộ Phủ-lý: tỉnh Hà-nam và đoạn đường thuộc-địa số 1 từ kilomètre 30 đến địa giới tỉnh Hà-đông và Hà-nam;

Chánh đạo lục-lộ Quảng-yên: tỉnh Quảng-yên và các đoạn đường hàng tỉnh số 10 và 18, từ thành phố Hải-phòng đến địa-giới tỉnh Kiến-an và Quảng-yên;

Chánh đạo lục-lộ Tuyên-quang: tỉnh Tuyên-quang và đoạn đường thuộc-địa số 2 từ Phú-đoan đến địa hạt tỉnh Phú-thọ và Tuyên-quang.

Quan Thống-sứ nghỉ mát. — Quan quyền Thống-sứ Poulin hiện đang nghỉ mát trên Tam-đảo, nghe nói đầu tháng sau ngài mới về Hanoi.

TỘI GÌ UỐNG NƯỚC CHANH KHÁC

Nước-chanh **T. B.** làm bằng nước-cất rất là thanh-khiết, mà cũng bán bằng tiền các thứ khác vậy..

Phi-tướng xứ Argentine. — Máy bay xứ Argentine đã khởi hành ở Bạch-mai sáng hôm qua lúc 6 giờ để bay sang Tàu, nhưng vì máy chở nặng quá mà trường máy mấy hôm nay lại ướt cho nên mới bắt đầu chạy thì máy đổ. Hai người ngồi máy là phi-tướng Pedro Zanni và kỹ-sư Beltrame may không việc gì cả, chỉ máy xem chừng còn phải chữa rồi mới chay được. Các phi-hành gia lịnh rằng máy chữa xong sẽ bay đi Pháp-châu, Thượng-hải, Hán-thành rồi đến Đông-kinh sẽ sang thẳng phi cơ mà đi nốt. Tối thứ hai phủ Toàn-quyền có đãi tiệc tại khách-sạn *Métropole*. Quan Toàn-quyền và quan Thống-sứ, quan Thống-soái đều có tại-biên cùng quan Đốc-lý đến dự tiệc.

Chiếc máy này là kiểu *Fokker* là máy Hà-lan, đạo phi-cơ bên Đức vận tải thương dùng, máy tứ-động thì của Anh-mã-lực là 450. Mỗi giờ chạy được chừng 170 kilomètres, so với máy của phi-tướng Pelletier d'Oisy bữa nọ tại còn kém nhiều.

Máy *Fokker* ở Amsterdam khởi-hành ngày 26 juillet cả thảy ba người ngồi, nhưng đến Lyon thì trung-úy Mesoon Page xuống không đi nữa.

Từ Amsterdam đến Hanoi không gặp sự gì hiểm trở cả, duy có tiết trời u ám làm cho máy khó đi mà thôi. Ngày 30 juillet qua Constantinople, 31 qua Alep, le août qua Bunder-Abbas, 2 août qua Karachi. Khi tới Bangkok thì may bay thẳng ra Vinh rồi ra Hanoi.

Nay máy bị hỏng ở Bạch-mai thì chưa biết bao giờ mới đi được.

Tử-thi ông Vincent vẫn chưa tìm thấy. — Cứ như điện-tín phủ Thống-sứ đã nhận được thì cái xác tìm thấy ở Sơn-tây bữa nọ người đã xét rõ ra không phải là tử-thi ông Vincent biên-tập ngạch cai-trị sung chánh kho bạc Tuyên-quang. Vậy tử thi ngài vẫn chưa tìm thấy.

NHÀ CHO THUÊ

Số 36, phố Tiên-tsin (hàng gà cửa Đông) có sáu buồng rộng, có máy đèn.
Hỏi tại bản-quán. 3893

XIN CÁC QUÍ KHÁCH NẾM THỬ MÀ XEM!

Các thứ thuốc lá hiệu **Con Gà**, *chưa cuốn và cuốn rồi, hạng mới chế (Fabrication nouvelle) của Đông-dương Yên-Tân Công-Ty toàn bằng thuốc ngoại-quốc hảo hạng, theo cách vệ-sinh. Vừa nhẹ, vừa thơm, không rắc cổ, không nhức đầu. Tài nước hơn thực.* 1697

Tiền thuê nghề để lấy giống đậu. — Quan Tổng-sứ vừa ký nghị-định định số tiền các giống nghề cho viện gây đậu giống ở Bắc-kỳ thuê mỗi con là 4 đồng.

Hễ có cách vận-tải thì các giống nghề sẽ được giấy đi tàu hay đi xe. Nghề phải có một người dắt đi.

Nếu nghề phải dắt đi đường thì mỗi con sẽ được phụ cấp mỗi kilomètre là ba xu; nếu từ chỗ đi tới chỗ đến chưa đầy 4 kilomètres thì tiền phụ-cấp ấy không được.

Ngạch Học-chính. — Các học-sinh trường Cao-đẳng sư-phạm có tên sau này được bổ làm giáo-học tập sự ngạch thành-chung-học:

MM. Ng-đình Thinh, Ng-văn-Chinh, Ng-khoa-Tu, Ng-cao-Tằng, Tăng-Duc, Vũ tam-Tập, Vũ-tam-Thám (ban văn-chương), Vũ-tức-Thân, Ng-hữu-Tạo và Đào-mộng-Hùng (ban khoa-học).

Bổ vào Nam-kỳ: M. Ng-cao-Thăng.
Bổ vào Trung-kỳ: MM. Ng-khoa-Tu, Tăng-Duc.
Bổ tại Bắc-kỳ: MM. Ng-đình-Thinh, Ng-văn-Chin, Vũ-tam-Tập, Vũ-tam-Thám, Vũ-đức-Thân, Ng-hữu-Tạo, Đào-mộng Hùng

Trường nữ-học Brieux. — Bà đốc trường Brieux có lời bá-cáo rằng các đơn xin học sẽ nộp tại trường phố hàng Than, trong ba ngày 28, 29 và 30 tháng 8 tây, buổi sáng từ 9 giờ đến 11 giờ. Buổi chiều không nhận đơn.

Những giấy cần là:
1 đơn xin học;
1 tờ giấy khai sinh;
1 tờ giấy nhận thực rằng đứa trẻ đã chủng đậu rồi.

Vậy ai muốn xin học cho con phải nhớ ngày ấy, giờ ấy. Nếu quá ngày thì không nhận đơn nữa.

Cái nạn ô-tô. — Sáng hôm qua hồi 10 giờ rưỡi, cái ô-tô số T 789 của M. Clion Roger đi từ Hanoi sang Gia-lâm khi qua cầu vào gần cột thứ 14 và 15 thì đụng vỡ cái xe cao su nhỏ của M. Trần-đức-Tiến là chủ sự nhà gầy thép hàng Cót.

∴

Sở cảnh-sát đã phái người đến nhà thương biên lời khai của bà Đỗ-Hoàng-thị-Các 62 tuổi quán ở Nhân-hiền phủ Thường-tín (Hà-đông) về sự ô-tô đè bị thương tại đường xuống Phủ-lý hôm 18 vừa rồi hồi 6 giờ chiều.

Nhà bán: số 83, đường Quan-thánh đất rộng 1823 m² trong cuộc đất ấy có một sở nhà ở rất rộng và một sở nhà cho thuê mỗi tháng 60 $ 00 và còn đất để làm nhà cho thuê, ai muốn mua thì hỏi tại đấy. 3890

CHUYỆN GIẢI TRÍ

là một thứ sách làm cho trẻ con đọc, trong toàn những chuyện vui mà có ích về đường giáo dục, có nhiều bức vẽ xem rất thích.

Tập thứ I đã xuất bản, giá 0 $ 15
Mua buôn hỏi ông Dương-bá-Trạc hoặc ông Nguyễn-đỗ Mục Tương bắc-tân-văn Hanoi.

Ở xa gửi mua thêm tiền cước 0 $ 05, gửi thư và mandat cho ông Dương-bá Trạc Trung bắc tân văn Hanoi.

Bạc giả muốn tiện thì xin gửi trước cho 2 $ 00; sau này lục lục ra lấp nào sẽ gửi tiếp luôn mà tính bớt 20%. 2116

Muốn bán một cái xe ô-tô «Citroën» 10 mã-lực, chạy còn tốt lắm. Có nhiều đồ chữa. Giá bán 1.100 $.
Hỏi tại bản-quán. 3882

Tòa án cai-trị. — Sáng hôm nay Tòa án cai-trị đã họp tại tòa Thượng-thẩm, do quan cố vấn Préau chủ tọa. Trong các việc xét thì có những việc sau này:

Việc M. Rostaing kiện chánh-phủ Đông-pháp.

Việc M. Nicolas kiện chánh-phủ Đông pháp.

Việc M. Lao-khu-San tức Pao-Va xin giảm thuế môn-bài trong năm 1924.

Việc M. Le Roy des Barres xin giảm thuế môn-bài trong năm 1924.

Việc làng Bô-tinh huyện Lập-thạch tỉnh Vĩnh-yên xin giảm thuế thổ trong năm 1924.

Việc MM. Đào-xuân-Khuê và Đào-xuân-Chi xin giảm thuế thổ trong năm 1924.

Việc MM. Garlos và Ưng-Du xin giảm thuế môn-bài.

Việc M. Pauchont kiện chánh-phủ Đông-pháp và các chánh-phủ Nam Bắc Trung-kỳ.

Từ chức. — Các viên tổng-sư có tên sau này đều được từ chức kể từ ngày 1er Septembre 1924 trở đi:

M. Phạm-văn-Thuần ở Nhân-trai phủ Kiến-thụy, tỉnh Kiến-an;

M. Dương-v-Hoành, ở Nhị-khê, phủ Thường-tín, tỉnh Hà-đông;

M. Vũ-huy-Côn, ở Yên-mỹ, phủ Mỹ-đức tỉnh Hà-đông;

M. Hà-phương-Thục ở Thượng-lâm phủ Mỹ-đức, tỉnh Hà-đông;

M. Lưu-huy-Hào, ở Ngọc-giả-hạ, huyện Trực-ninh, tỉnh Nam-định;

M. Nguyễn ngọc-Thoại ở Trình-nữ, huyện Yên-mô, tỉnh Ninh-bình;

M. Ngô-hữu-Dung, ở Đào-xá, huyện Thanh-thủy, tỉnh Phú-thọ;

M. Ng-duy-Dung ở Lạc-trung, huyện Yên-phong, tỉnh Bắc-ninh;

M. Phí-văn-Diêu, ở Quế-phương, huyện Kim-thành, tỉnh Hải-dương.

Được phép nghỉ. — Mme Trịnh-thị-Thuần, trợ giáo thực thụ hạng tám được phép nghỉ một năm, kể từ ngày 4er Septembre 1924.

PHARMACIE FRANÇAISE & INDIGÈNE

Pharmacie Montéso
54, RUE PAUL-BERT, HANOI

DẦU-GAN-CÁ-VIÊN
(Capsules huile de foie de morue)

Mỗi ngày uống hai viên, sáng 2 viên, chiều 2 viên, trước khi ăn cơm.
Giá mỗi hộp: 0 $ 60

海 昇 堂 藥

Cuộc đấu xảo mỹ nghệ hội Khai-trí mở từ ngày 28 novembre 1924.

Bãi chức. — M. Đặng-đình-Tường, tổng-sư Ỷ-đôn, phủ Tiên-hưng, tỉnh Thái-bình, bị bãi chức, vì trẻ nải chức vụ.

Lưỡng tương hoán cải. — Chiếu theo nghị-định quan Chưởng lý Hanoi ngày 13 Août 1924, M. Dương-trung-Hoằng thư-ký tại tòa án Vinh và M. Ng-v-Thành, thư-ký tại phòng quan chánh Lục-sự tòa Thượng-thẩm Hanoi được phép đổi lẫn cho nhau.

Ngạch thừa-phái. — M. Đỗ-chu-Tu, thừa phái nạng năm huyện Hạ-hòa (Phú-thọ), nay kiêm việc lục-sự tại tòa án đệ nhất cấp hạt ấy thay M. Ng-văn-Mưu đổi đi Hà-nam.

M. Hoàng-Nhu, thừa-phái hạng ba ở Phú-thọ, nay bổ vào giữ việc tại tòa án đệ nhị cấp tỉnh ấy.

Muốn bán một cái nhà ở phố Victor Hugo, số 8, trước mặt Cột-cờ.
Hỏi ở phố hàng Bông, số 75 bis, Hanoi. 3893

Hội chợ Hanoi
Lần thứ sáu

Sẽ bắt đầu mở từ 30 Novembre đến 14 Décembre 1924.

Dịch trâu bò. — Tại địa hạt làng An-thái, tổng Bất-nạo huyện Kim-thanh (Hải-dương) có dịch trâu bò.

Trộm cạy rương. — M. Ng-văn-Nghi thư-ký tại nhà in I. D. E. O nhà ở phố Hàm-long có trình Cẩm rằng bị kẻ trộm vào nhà cạy hòm lấy mất các đồ nữ trang và quần áo tất cả ước 150 đồng.

Thất cổ. — Sáng hôm nay hồi 5 giờ người ta thấy một người con trai là Ng-đình-Cai 18 tuổi lấy dây lưng thắt cổ ở trên gác nhà số 5 phố Duranton là nhà của người anh cũng ở đó.

TIN NƯỚC LÊN XUỐNG

Trên sông Hồng-hà

	19 Août hồi 6 giờ	15 giờ	20 Août hồi 6 giờ
Lao-kay	82 40	»	82.20
Yên-bay	31.07	»	31 52
Việt-trì.	14 05	»	14 20
Hanoi.	9.41	»	9 54
Vạn-yên	9.95	»	10.25
Hòa-bình.	7.48	»	7.46
Tuyên-quang.	5.35	»	4.95
Phú-đoan.	21 03	»	20.77
Phú Yên-bình	2.55	»	2.59

Trên sông Thái-bình

	19 Août hồi 6 giờ	20 Août hồi 6 giờ
Thái-nguyên.	20.38	19,95
Lẫm.	3,20	3,10
Phả lạng-thương	3,55	3,48
Đáp-cầu	4,70	3,90
Phả-lại	3,19	

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Cải sáp địa hạt. Những làng hoàn thành Haiphong nguyên sáp về tỉnh Kiến-an thì nay chia làm ba khu, hai khu sáp về phủ Kiến-thụy và huyện An-dương, còn khu thứ ba là huyện Hải-an.

Khu sáp về hạt phủ Kiến-thụy tất có những làng này: Ngọc-xuyên, Kim-quy, Đồ-sơn và Đồ-hải nguyên trước ngày 31 Décembre 1921 vẫn thuộc về phủ lỵ, rồi làng Ngọc-xuyên với Kim quy thì sáp vào tổng Nại-sơn và Cao phong như cũ, mà làng Đồ-sơn với Đồ-hải thì về hạt Đồ-sơn.

Khu sáp về huyện An-dương là khu thuộc về phía tây thành phố Haiphong vào quãng Cửa-Cấm và Lạch-tray thì có những làng này: An-trì, An trực, Thượng-lý, An-dương và Tràng-quán, và lập thành một tổng mới gọi là tổng An-lão.

Khu thứ ba một mặt đến Lạch tray, một mặt giáp cửa Cấm giáp thành phố Haiphong từ bến đò Lâm-hà đến cửa Cấm gần hết là địa phận huyện Hải-an cũ, nên nay là sáp lại mà vẫn giữ cái tên cũ là Hải-an.

Còn gì thối mọ nát đến bao giờ! Bản quán tiếp được bài sau này:

Gần thành-phố Haiphong có một làng kia là làng to nhất trong hạt, từ trước vẫn là phong thuần thục mỹ, thượng mục hạ hòa, những khi đình đám ai ai nghi rất là lễ phép khá kiểu.

Sau này chỉ vì có mấy tay mọt nát hay sinh sự kiện cáo và xui nguyên giục bị nên chi làng ấy sinh ra đánh chác nhau và nhiều sự lôi thôi lắm.

Từ khi làng ấy cải lương hương-tục, những sự kiện tụng nhảm nhí bởi đi hết thì trong lòng đã được hòa thuận mà việc cải-lương cũng đã thấy kết quả ít nhiều.

Nay làng ấy mới sáp thuộc về tỉnh khác thì lũ mọt nát ấy nhân dịp lúc dân tỉnh điên bái mà khuấy rối kiếm ăn. Hỏi ra lũ ấy trước đã phải cách bãi hương chức vì phần nhiều phải can án. Cũng qua là họ thấy bây giờ hương tục đã cải lương, khó cách xoi khoét được nữa thì sinh lòng ghen ghét những người có chức việc, nên bày ra những sự kiện cáo nhảm nhí, chứ nào có nghĩ đâu đến câu (nhất thể tụng tam tỉ thể). Nếu trong làng đã sinh thù oán nhau, tất phong tục phải đổi bại, việc cải-lương còn mong tấn tới thế nào được.

Vậy ước ao rằng quan trên sớm biết mà ngăn cấm những thói kiện cáo nhảm ấy đi thì sau này việc cải lương các làng mới có thể chóng tấn bộ được.

Một người biết chuyện lại cáo

Mưa. — Bước sang tháng ngâu này chưa có trận mưa nào to như trận mưa hồi hai giờ trưa ngày thứ ba. Về buổi sáng giời tuy không mấn năng, nhưng khí tiết cũng hơi nẫu, đến 10 giờ bỗng giời nổi ra một chập rồi dần dần u-ám kéo con, một giờ rưỡi bắt đầu mưa lác-đác trong mười phút rồi mới thật nặng hạt kéo luôn mãi tới 2 giờ rưỡi mới ngớt. Mưa tuy không lâu nhưng tầm-tã chẳng khác gì người cầm gáo nước đội, nên nhiều phố cống thoát không kịp thành ứ ngập cả đường đi như lụt vậy. Được cái trận mưa này không có gió to nên cây cối cũng đỡ hại.

Từ hai giờ rưỡi trở đi vẫn còn lác-đác mưa cho đến 4 giờ chiều giảng một cơn nữa cũng đào-đệ trong nửa giờ mới thực tạnh.

Tối đến sương mù xuống từ bảy giờ, khí giời mát-mẻ rõ ra thu tiết lắm.

Sinh sự ẩu-đả. Tên Đỗ-đình-An ở số nhà 12 phố Đường-cát có đơn thưa tên Ng-v-Hưởng bán hàng tạp-hóa ở số nhà 157 Quai du Maréchal Foch sinh sự ẩu-đả hắn.

Sô ăn mày phải bắt. — Ngày thứ hai lính cảnh-sát bắt được mười ăn tên ăn mày đi lang-thang trong thành-phố thì đã giải cả về sở Cẩm.

(Xem trong thứ ba, cột thứ hai).

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, mua báo quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho bản-quán 1 giấy quán báo, chớ lại thêm cho thì bé, rồi rảng vào đấy, và gửi theo hai bì (0 $ 2 bằng tem cũng được để chỉ tiền giấy quán khác.

Mà xi không gửi tiền theo thì sẽ tốn ngày, ta như có hoặc phải trả nặng hơn.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
MẠ VÀNG

Máy mỏ-neo,
15 chân-kính
Mặt và kim có chất dạ quang
BẢO HÀNH 20 NĂM

Giá..... 11$50

BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert, — HANOI
2009

號正泰金
茶名子獅

Bán thứ hàng mới có các thứ chè ngâm đủ thứ mới sang, chè bao, chè gói, nước hoa thơm, nước đánh răng đủ cả mới bao một sang. Xin trình các quý khách được biết cho rõ.
Năm nay bản hiệu có những thứ chè là, xin kể vào sau này :

Lục Tiêm-hoa chiết-ba-la	Chè Bạch trà-quan
Trúc-nguyên-chè ký	Ngọc quan âm
Bích mao hầu chông	Trà chông vương
Bạch mao ngân chông	Bài bông chè ký
Bạch tiêu Phổ-nhĩ	Hồng-mai tiêu chông
Bạch hiệt Phổ-nhĩ	Ký chông thầy
Bạch hiệt la hán	Tây-thi-tử tông
Tuyết bạch mẫu đơn	Bảo-hiệt quan âm

HANOI-TONKIN

HAIPHONG: Số nhà 140, Phố Hà-Lạc
Téléphone 372

HANOI : Số nhà 3, Phố Hàng Ngang
Téléphone 470
2101

NHÀ BÁ-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BẢO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Ông Montès nhượng hiệu Bào-chế của ông cho ông Demart, bảo-chế sinh-viên hạng nhất về cao đẳng học đường Paris đã mới năm nay. Ông Demart tự trông coi lấy việc chế thuốc, vì thuốc chế bao giờ cũng rất cẩn-thận, nhờ về thế mà hiệu bảo-chế ấy rất có tiếng.

Thuốc gửi đi xa cũng rất chóng. Ai muốn hỏi gì, hay hỏi điều gì cũng trả lời ngay.

SÁCH MỚI XUẤT BẢN
LA COMPOSITION FRANÇAISE
aux examens franco-annamites
của M. L. HOULLIER
Giáo sư trường Bảo-hộ soạn riêng cho học-trò Việt-Nam
Bán tại nhà in bản-quán
Giá mỗi quyển. . . . 0$30
Tiền cước mỗi quyển . 0,12
Ai ở xa xin viết thư về cho
ông BÙI-XUÂN-TRÌNH
61 — 63, Rue du Coton — Hanoi

Ta nghiệm ra số ăn mày phải bắt giải về sở Cảm hàng ngày chẳng ít. thế mà không đỡ được tí nào thì cũng là thật. Song cứ xét kỹ ra cũng chẳng có chi lạ lạ, vì những bọn ăn mày bắt được ấy vài hôm lại thấy mặt ở các đường chợ thì đủ biết rằng họ chỉ phải tạm giam mấy bữa rồi lại được tha, cứ không phải đuổi về nguyên-quán, nên trừ mãi không hết là bởi cớ đó.

Không phải chó dại. — Con chó của Nguyễn-thị-Cúc ở số nhà 63 phố Đường-cát cắn lũng thịt bắp chân phải đứa con nhà láng ở làng Tạo lên 8 tuổi thì nay xét ra con chó ấy không có bệnh tật gì cả.

CÁT-BÀ

Cần dùng thầy giáo. — Trường học Cát-bà cần dùng một thầy giáo chữ tây và biết ít chữ nho, lương tháng độ 25 $ 00, ai đủ tài thì cứ viết giấy cho Bang-trưởng khách Cát bà.

BẮC-NINH

Hại vì vỡ đê Phi-liệt. — Lúc vỡ đê Phi-liệt nước đổ xô về tỉnh Hưng-yên, ai cũng bảo tỉnh Bắc-ninh khỏi cái nạn lụt, nên đua nhau cấy cả, vì « Mùa hơn đám, chiêm ngẫn sườn, » thì cấy sớm được ngày nào hơn ngày ấy. Cấy xong lúa mới nên chân, ai ngờ nước ở các địa kia đã phá khắp tỉnh Hưng-yên, lại luồn qua đường xe-lửa mà tràn sang tỉnh Bắc, thành ra nửa địa-hạt tỉnh Bắc-ninh, thuộc huyện Gia-bình, Lương-tài, phủ Thuận-thành bị ngập hết, phần thì nước sông từ trên đổ xuống, phần thì nước mưa đổ xuống, không chỗ lưu thông. Nước lên to quá, không làm gì nhằm khi vỡ đê sông Đuống. Đường cái quan từ tỉnh Bắc đến Cầm-giàng có chỗ ngập đến một thước tây. Bao nhiêu lúa cấy ra thôi hết cả đã quá nửa tháng bảy rồi nước vẫn lên xuống bất thường còn mong cấy hái gì nữa, thật là tai hại cho tỉnh Bắc-ninh, mấy năm nay về các vùng này thiệt hại luôn, vỡ đê đâu nước cũng đến.

Như vậy còn lấy đâu mà khá lên được. Thương thay cho kẻ dân cùng con tai vạ không làm sao chịu thiệt

P. C

TUYÊN-QUANG

Hội đền Mẫu. — Đền Mẫu ở núi Đèm bắt đầu hội từ hôm 12, rước xuống đền Hạ ở dưới Tam-cờ, ngày 16 thì rước hoàn-cung. Khách tứ-phương nhất là bà con ở Hà-thành lên lễ rất đông, không cứ các bà các cô, đến những bác râu mày cũng chít cái khăn ngang xanh đỏ, vác cái lình đi hầu đông lắm, coi rất ngộ mà cũng rất vui.

T. H. lai cảo.

NGHĨA-LỘ (YÊN-BÁY)

Thuyền chuyển. — M. Hoàng-quang-Thưa, trợ-giáo bổ lên dạy học trường Pháp Việt đã ba năm, nay có tin thuyên đi Nguyên-bình (Cao bằng) Các bạn hữu và các học-trò đều ngạc ngán, mến tiếc một người ban hiền, một ông thầy tốt, vậy trước khi ông khởi trình, xin chúc ông và quý quyến lượng-lộ bình an.

Tục hát quả sim. — Hôm 1 tháng 7 ta, người Thổ và người Mường ở tam lộng Nghĩa-lộ có cái tục đi hái quả sim. Trưa hôm đó con trai phục sức bảnh bao, tay đàn tay sáo; con gái ăn mặc lịch-sự, vai đeo một cái dỏ con, nó nức rủ nhau từ năm, từ bảy lên một cái gò mọc toàn một giống cây sim, dài 5, 6 kilomètres. Khi tới nơi gái ra tay vin cành bứt sim bỏ dỏ, trai theo gót gảy đàn thổ sáo, khiến cho cuộc hái sim lắm cảnh rất hữu tình. — Khi cái ỷ (có) hái sim đã đầy dỏ, ngả nón xuống gốc cây, nghỉ mát tha hồ đối bên ca hát. Rồi mới nhau về nhà ăn cơm uống rượu không những trai mới gái, mà gái lại nhiều trai về nhà mình thiết cơm rượu. Đó là một cuộc chơi thú nhất của trai gái ở tam lộng này.

Viêng-lộ

VIỆC KINH-ĐÔ

Ngày lễ rước bóng thánh Mẫu tại đền Huế-nam. — Ngày 11, 12 tháng bảy ta năm nay là ngày lễ rước bóng thánh Mẫu A-na-diễn-thiên ở tại điện Huệ-nam tức là điện Hàng-cuèn. — Lễ ấy năm nào vào khoảng lễ trung tuần cũng mở hội rước bóng rất là long trọng trang nghiêm. Năm nay người đi xem hội nhiều gấp ba năm ngoái, lại thêm suốt đêm khi nào cũng nghe tiếng pháo nổ và các thứ pháo bông, nào là pháo tay, pháo ta, pháo tàu, ngũ sắc quang mang thật đã trên xinh thay. nhất là chiều hôm 12 lễ riêng của Hoàng-thượng và Luỡng-tôn-cung tới thì lại càng long trọng và trang nghiêm hơn nữa.

Tại điện Huệ năm này mỗi năm mỗi thấy sự sùng tu và kiến áo thêm lên nhiều, năm nay tôi điện đài và nhà cửa làm thêm nhiều lắm, tương lai nơi ấy sẽ thành một cái thắng khải có lẽ hơn cả các nơi sơn-tự ở nơi kinh-kỳ, nhưng cũng tiếc thay phần nhiều người chủ trương nơi ấy chẳng phải là người có học thức cho cao sâu thì dù có thành vượng đến đâu đi nữa rồi cũng chẳng khỏi có điều trái tai chướng mắt vậy.

Người đánh cọp. — Vài ba hôm nay ở Huế có sự đồn rất là. Đồn rằng có một người tù phạm tử tội nhưng vì có thần-lực nên nguyện vào đánh cọp ở vườn bách-thú An-định-cung để hiến Hoàng thượng một cuộc kỳ-quan và để tỏ với đồng nhơn cái tài xuất chúng. Vì thế đồn ấy mà thiên-hạ lũ lượt hàng trăm hàng ngàn kéo nhau đi coi suốt 2 ngày luôn, tưởng lệ thật, nên đồn kẻ xa gần ai ngờ vốn là một điều đồn huyễn vậy.

VIỆC TRUNG-KỲ

HÀ-TĨNH

Một trò cười. — Hôm lễ Assomption vừa rồi, có một ông tùng sự ở sở kia, tuổi ngoại ba tuần, vào Liên thành du-lịch. Mình bận áo dài Tàu, chân đi giầy Gia định, đầu thì đội mũ trắng mà cổ lại mang bài ngà. Cách ăn bận của ông mới quá, khiến cho ai, dẫu buồn đến đâu, trông thấy cũng phải bật cười.

Ôi, thời-đại bây giờ biết bao nhiêu là lối ăn mặc, đã xinh đẹp mà lại có vẻ văn-minh, đã kiểu cách mà được bảo-tồn quốc phục. Thế mà ông vẫn chưa ưng, cứ muốn tìm tòi lối mới. Hay là « Ông say vì bởi hơi nga đó chi! »

K. H. lai cảo.

QUẢNG-BÌNH

Giữa rừng gặp nạn. — Mới rồi ở làng Phú-xá về phủ Quảng-ninh, có một người đi làm mây trong rừng sâu, anh ta đi lẻ bạn, nên giữa đường gặp nạn, bị con mãnh-hổ nó làm hại.

Mãi đến sau ba ngày, thân-nhân mới tìm được thi-hài, thì chỉ còn một nắm xương tả tơi phơi khô trên đám cỏ xanh! Tội nghiệp!

Giàu tham đến nỗi thiệt mạng! — Mới rồi ở làng Xuân-mai phủ Quảng-trạch mới xảy ra một cái án mạng, mà nguyên do không phải vì sự ẩu-đả, hoặc sự thù hằn gì, chẳng qua là vì sự gian tham mấy mọn mà ra.

Số là một buổi chiều tối kia, ở đàng sau vườn nhà nọ có mấy cây mít thật cao mà sây trái lắm, đứa làm-phi thấy của tốt sinh lòng tham, nhân lúc vắng người trèo lên hái trộm, bất đỗ gặp phải người, trông thấy, hắn ta cuống lên, vội nhảy xuống đất, chẳng may té nhằm phải tảng đá to, chết tức buổi ấy. Than ôi! Một vài quả mít, đáng bao nhiêu tiền, chỉ vì lòng tham mà đến nỗi thiệt mạng! Đáng thương thay mà cũng đáng giận lắm thay.

THỪA THIÊN

Bắt được một tên đầu đảng ăn cướp — Tên Phạm-Tăng là đứa đầu đảng hợp trộm cướp nó đã can nhiều trọng án, lại vượt ngục trốn ra, rồi lại cùng bọn trộm cướp khác cứ nghề cũ đi phá nhiễu các nơi luôn. Tuồng trong khắp hạt Thừa-thiên ai nghe đến tên thằng ấy cũng phải khiếp. Độ năm ngoái nó lại làm đầu đảng cho bọn ăn cướp, vào ăn cướp nhà một người ở Truồi; cả bọn ấy cũng đến tám chín đứa đều bị bắt cả, duy chỉ một mình nó trốn biệt. Cách đã một năm nay chừng như nó cũng đỏ được sự bắt bỏ đã nguội lạnh rồi, cho nên nó lại phần vẫn vào hạt Thừa-thiên để quấn tụ với bọn dân em nó mà đi những nhiễu. Bởi vậy có người mật bẩm, cho nên nay nó đã bị bắt giam tại phủ.

Nghe đâu án nó phải xử đến trảm-giam-hậu. Đáng lắm!

Tên này con trẻ nhỏ, lanh lợi, trắng trẻo, thường khi nó đi chơi thì cách phục tức khi Âu phục, khi Nam phục xem như lối các thầy, các cậu, cho nên ít ai biết mặt. Khi bắt nó được ở làng Dương-nỗ mà cũng nhờ có mấy người rất linh lợi can đảm mới bắt được.

Già lão 100 tuổi. — Ông Viên-tử là Huỳnh-văn Bằng thọ được một trăm tuổi, ở làng Diêm-trường, tổng Diêm-trường, huyện Phú lộc sẽ được cử đi để bái thọ lễ Tứ tuần. Hiện nay đã mới lên Thừa phủ để quan xét nghiệm.

Là một thứ thật rẻ hay, rất có nghĩa-lý và luân-lý. Đã điện hai lần đều được quý khách hoan nghênh lắm. *Tới thứ năm 28 Août 1924* này diễn lần thứ ba để lấy tiền quyên vào trường Thể dục.

Các ngài đến xem tích hát này cũng như góp tiền giúp việc công-ích vậy.

Hãn về ngày tối thứ tư 27 Août 1924.

Tối thứ tư 20 Août 1924
HOÀNG LONG CUNG MỘNG

Chiêm bao sao khéo la nhường,
Nỗi oan tình thiếp với chàng ai tin.
Lênh đênh bảy nổi năm chìm,
Ngờ đâu phận cải duyên hợp đoàn.

Tối thứ năm 21 Août 1924
NHI NỮ NÙNG TÌNH

Người tình nan, kẻ trào duyên,
Cái trần hợ kách cung-tiện bạo giờ
Nhà suy sô tận không ngờ,
Cảm tình nhi-nữ sờ sờ dẫn liên.

LỤC-TỈNH TÂN-VĂN NHỰT BÁO

(Xuất bản mỗi ngày 8.500 tờ)
6 trương

GIÁ BÁO :

Một năm	12$00
Sáu tháng	6 50
Ba tháng	3 50

Báo quán ở tại đường Catinat, số 157, Saigon (Cochinchine).

Tôn chỉ của tờ báo là để truyền-bá tư-tưởng văn minh của Pháp-quốc, luận về kinh-tế lý-tài, báo tin lạ xảy ra trong Đông Pháp, mỗi kỳ đều có tiểu-thuyết. Mua báo xin gởi mandat cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, chủ-nhơn thâu nhận.

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen
của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc về những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tòa Nội-các phụng lời chân phê rằng :

Chiếu nay đại được phòng cấu MONTÈS qui công, có chế nên một thứ rượu bổ đã tăng-nguy đang qua rất hạp, đáng nên giữ thường, trước lục phê thị giới cho qui được phòng chế-công để lê thánh-giá.

Khâm thử.

欽此 敕賜保精補神大補酒 准給該公司 製造 以資 衛生

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bán-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư về bên này.

Số 115
Ngũ mỹ Tái-sinh-duyên
NGUYỄN BỔ-MỘC dịch thuật

Vợ chồng *Lưu-diễm* nghe báo, kinh ngạc mà hỏi nhau rằng :

— Quái lạ! tất có việc chi khẩn-cấp, nếu không thì cớ sao thái-phu-nhân lại đi sớm thế này!

Hai vợ chồng vội-vàng chạy ra nghênh-tiếp. *Lưu-diễm* cúi chào mà hỏi rằng :

— Dám hỏm thái-phu-nhân lệnh hay có việc chi mà thái-phu nhân đi sớm như thế?

Thái-phu-nhân ứa hai hàng nước mắt khóc mà đáp rằng :

— Tiện-nhi là *Thẩm-đình-phương* bị quan kinh-lược sai người về bắt, bảy giờ tôi muốn nhờ *Lưu* tiên sinh đi nói giúp cho.

Nói xong lại nức nở khóc hoài. *Lưu-diễm* nói

— Việc ấy tôi lấy làm rất khó. Vì quan kinh-lược có tiếng là người công-liêm, không chút tư-tình với ai. Vả tháng thượng-lợi có ban cho một thanh thượng-phương bảo-kiếm kia, được quyền tiền trảm hậu tấu. Tôi nghe nói quan ấn-sát *Tổng-triều ánh* hôm trước cũng bị quan kinh-lược tra tấn đó. Vậy việc này tôi không dám nhận, xin thái-phu-nhân nhờ người khác.

Thái-phu-nhân lại khóc ỏa lên mà rằng :

— Tiên-sinh không đi giúp cho thì tôi còn biết nhờ ai!

Vợ *Lưu-đễm* cũng bảo chồng rằng :

— Nếu phu quân không đi thì người ngoài còn ai chịu đi giúp

Lưu-diễm bất-đắc-dĩ phải bằng lòng đi, lại nói :

— Để tôi mời thêm mấy vị đại-hương-hoan nữa cùng đi nói giúp. Vậy xin thái-phu-nhân hãy cứ yên lòng.

Lưu diễm nói xong, tức khắc viết thiếp sai người đi mời quan thái-bộc là *Sái đao*, quan hàn-lâm là *Chu-nghĩa* và quan tổng đốc hưu-trí là *Trương-thành*. Ba người đều có ý vị-nể, nhận lời cùng đi.

Lại nói chuyện *Lâm-chương* ngồi ở nhà trong, đang cùng *Tiền-lâm* đàm-đạo, bỗng thấy quân-sĩ vào báo rằng :

— Dám bẩm đại-nhân! Bọn thừa-sai-nhân đã bắt được *Thẩm-đình-phương* giải về đình-môn, để đợi lệnh trên chỉ phán.

Lâm chương đứng dậy đi ra công-đường, các quan làm lễ bái-yết xong, vừa toan xét hỏi mọi việc thì bỗng lại nghe báo rằng :

— Dám bẩm đại-nhân! Có mấy vị hương-hoan đến ngoài đình-môn, đưa thiếp xin vào bái-yết

Lâm-chương cầm xem danh-thiếp, ngẫm-nghĩ hồi lâu, biết là mấy vị hương hoan ấy đều vì việc *Thẩm-đình-phương* mà đến, mới truyền cho quân-sĩ ra bảo rằng : Đáng lẽ đại-nhân tôi ra nghênh-tiếp các quan mới phải, ngặt vì đang có việc công, vậy xin các quan để đến hôm khác.

Quân-sĩ vâng mệnh chạy ra nói với *Lưu diễm* cùng mấy vị hương-hoan kia. *Lưu-diễm* lại nói :

— Nhờ các bẩm giúp cho rằng chúng tôi cũng vì việc công mà xin vào bái-yết.

Quân sĩ đều nói :

— Đại-nhân tôi đã truyền bảo như vậy, còn ai dám bẩm lại.

Mấy vị hương-hoan thấy quân-sĩ không chịu vào bẩm lại, mới làm huyên-náo ở ngoài cửa *Lâm-chương* ngồi trong công-đường nghe tiếng, lại truyền hỏi rằng :

— Ai làm huyên-náo ở ngoài cửa như thế?

Quân-sĩ bẩm rằng :

Dám bẩm đại-nhân! Các vị hương-hoan cố xin vào bái-yết đại-nhân đó!

Lâm-chương nói :

— Người cứ mời các vị hương-hoan vào ngồi trong phòng khách, đợi khi ta xét hỏi việc công xong rồi, bấy giờ sẽ ra tiếp kiến.

Quân-sĩ vâng lệnh, ra bảo *Lưu đễm Lưu-diễm* nghe nói, mới bảo các vị hương-hoan kia rằng :

— Bây giờ các niên-huynh cùng tôi cứ vào ngồi trong phòng khách, đợi khi nào xét hỏi đến *Thẩm* công-tử thì bấy giờ chúng ta cùng kéo lên mà kêu xin, tất thế nào cũng phải nghe lời.

Mọi người đều nói :

Lưu tiên-sinh nghĩ phải đó!

Cả bọn kéo vào ngồi trong phòng khách. Bỗng thấy *Lâm-chương* phát phiếu truyền bảo quan huyện *Sơn-dương* giải vợ chồng *Lâm-húc* và *Thẩm-khuê*, *Thẩm-cao* vào. Quan phủ *Hoài-an* thì giải *Thôi-thị* đến. Quan án sát *Tổng triều anh* cũng vào để đối-chứng.

Lâm-chương lại gọi *Thang-bưu* lấy thanh thượng-phương bảo-kiếm. *Thang-bưu* đệ đàng thanh thượng-phương bảo-kiếm, *Lâm-chương* cầm trao cho một tên đội hầu mà bảo rằng :

— Hôm nay ta ngồi trên công-đường, xét hỏi việc án, cấm không ai được bước lên mà làm huyên-náo. Ta giao cho nhà-ngươi thanh thượng-phương bảo-kiếm này, hễ ai dám trái lệnh ta thì cho phép nhà ngươi được chém.

Tên đội nhận vâng lệnh, tay cầm thanh thượng-phương bảo kiếm, ra đứng ở trước thềm mà nói to lên rằng :

— Quan kinh-lược có truyền lệnh rằng hôm nay ngài ngồi trên công-đường xét hỏi việc án, nếu một người nào dám làm huyên-náo bước lên trên thềm thì thanh thượng-phương bảo-kiếm này sẽ có quyền « Tiên trảm hậu tấu »!

Bọn *Lưu diễm* thấy vậy, đều kinh hồn tang đởm, ngẩn ra mặt nhìn nhau, không ai dám nói câu gì. Bọn thừa sai-nhân vào qui ở trước sân. *Lâm-chương* phán hỏi rằng :

— Các ngươi tên *Thẩm* tướng phủ, trước sau bắt được cả thảy mấy tên gia đình?

Bọn thừa sai nhân bẩm rằng :

— Dám bẩm đại-nhân! Hai lần chúng tôi kéo đến *Thẩm* tướng phủ, mỗi lần bắt được hai người, đến hồi canh ba đi mở bom qua thì lại bắt được : *Thẩm-đình-phương* và một tên gia-đình nữa. Hiện nay đã giải về chực ở ngoài cửa dinh, để đợi lệnh trên chỉ-phán.

Lâm-chương truyền cho giải vào. Bọn thừa sai nhà nước thì giải *Thẩm-đình phương* và *Thẩm-đăng*, vào qui ở trước sân.

HỒI THỨ LXXIV

Lại nói chuyện *Thẩm-đình-phương* cùng bọn gia-đình vào đến trước sân. Bọn gia đình đều qui xuống cả, chỉ có *Thẩm đình-phương* vẫn đứng mà không qui.

Thẩm-đình phương nói :

— Tôi xin kính chào *Lâm* đại-huynh!

Lâm-chương hỏi rằng :

Nhà-ngươi là trưởng công-tử con quan *Thẩm* tướng-công đó phải không?

Thẩm-đình-phương đáp rằng :

Chính phải!

Lâm-chương lại hỏi rằng :

— Nhà-ngươi đã có phẩm-hàm gì chưa?

Thẩm đình-phương nói :

— Chúng tôi vẫn còn đi học, chưa làm gì cả.

Lâm-chương nổi giận mà mắng rằng :

— Nhà-ngươi còn là một người học trò, sao đến trước mặt ta lại dám đứng mà không qui!

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

PHẢI DÙNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐÀM
THUỐC HIỆU LÀ
ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX
Của ông lương-y GUILLIÉ

Từ năm mươi năm nay thuốc ELIXIR có chế dưỡng của quan lương-y Guillié lần thắng hiệu trong những bịnh HƯ PHỔI, đau trong Tỳ Vị, đàm nọt TRÁI TIM, ĐAU GAN, ĐAU MÌNH, HẾT VÀ DA, hoặc CHÓN NƯỚC, ĐỊNH KIẾT, ĐỊNH HƠI ĐẦY, ĐỊNH CƠN, GHẺ CHỐC NGOÀI DA và bịnh có TRÙNG LÀI TRÙNG RUỘT.

Ấy là một thứ THUỐC XỔ rẻ tiền và tốt hiệu TRIỆU làm cho HUYẾT RA TINH KHIẾT. Những bịnh gốc bởi ĐÀM hay là HỘT phải trừ uống có hay lắm.

Bởi là thuốc trị đàm nào mà không có đủ cả; tên Paul GAGE thì chớ dùng

LẠI CÓ MỘT THỨ
THUỐC HOÀN XỔ
hiệu cũng rất trong thứ Elixir Tonique Antiglaireux của quan lương-y Guillié.

Chính chỗ trữ thuốc nội là nhà: PHIL. GAGE FILS, ancien agent des chef y main, Đường GRENELLE ST GERMAIN cách tòi số 8, ở Paris (7e arr.) thành PARIS.

Và Trong các nước nước đều có bán

Có thể kiếm được **500.000 quan**
bằng 10 quan
và đóng 1£ tháng mỗi tháng 25 quan, muốn như vậy chỉ mua một cái vé

Panama có rút số

Nếp tiền tên đến thì một mình được quyền có nếu có cái phiu, và nếu vé trong số mình được lĩnh số tiền.

MỖI NĂM RÚT SỐ BỐN LẦN
Ngày 15 Février, 15 Mai, và 16 Août 15 Novembre

Tiền vỗ các lô trong một năm có hơn 3 triệu quan

Người nộp tiền tiền được ngay cái sổ, và được dự tất cả các cuộc rút số cho đến khi trúng số. Ít ra là được 400 quan, hoặc được một lô từ 1.000 đến 500.000 quan. Vậy không bao giờ mất được. Cái sổ các số trúng sẽ sẽ gởi đến nơi mà không mất tiền. Số tiền lô bao nhiêu được cả, không phải trừ gì cả. Lần rút sổ mới rồi số 47.825 được 500.000 quan.

Gởi danh thiếc chế ở và tiền nộp kỳ đầu là 10 quan đến
Comptoir Colonial de Crédit ở Marseille, 125, Boulevard Pirier

---

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái pháp chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận cho thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhẹ lắm

Bệnh huyết suy, bệnh gân yếu, bệnh ghịp, bệnh sốt rét rừng, v. v

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán: 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul Bert, Hanoi

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ giới nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghịp.

Mắc bệnh ghịp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ê khắp mình.

Muốn trị bệnh ghịp, chỉ có một thứ thuốc, là:

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một ống sáu cachets

TAM-TÍNH-Y-QUÁN

Phố Mã-mây, số 91 — Hanoi.

TAM-TÍNH-Y-TÔN
Phố hàng Giấu, số 35 — Namdinh.

Ai có bệnh nên biết hiệu « TAM TÍNH Y QUÁN » phố Mã-mây, số nhà 91.

Hiệu lớt có thầy thuốc mạch-lý bịnh-căn biết dịch chung đúng bịnh tên cao đơn chế luyện tinh if, chữa đủ các bệnh, dều bệnh nặng, bịnh lâu chữa khỏi được nhiều. Xa sôi viết thư về kể bệnh, bản-hiệu gửi thuốc xuống ngay, theo cách « linh hóa giao ngân » mà lại không cần gửi tiền. xin thuốc cứng cho

Còn các thứ thuốc đặc-biệt rất thần-hiệu ai uống cũng khỏi.

Các chứng cảm sốt ho, sốt rét, đau bụng, rức đầu, thổ tả, không có bỏ-hôi, mê mẩn, nói nhảm, liên miên, bất tỉnh, bỏ-hôi vong dương, đầu rức, chân lạnh, thịt xương đau mỏi, nguy cấp, mỗi hộp 1 p.40.

Bịch trọc, dương mai, ba cam, trĩ, lậu, mỗi hộp 1 p 60, ống thứ 2 p.50, thuốc rửa 0 p.50.

Bạch đới, băng thông thổi, di tinh, lậu tinh, hoàng tinh, một hộp 1 p.00, một hòm 5 p 00.

Đau bụng, đau tức, kinh nguyệt, bế kinh, bổ huyết, đơn huyết, bất tinh, phụ thũng cổ trướng, một hộp 1 p.00, một hòm 5 p. 00.

Đàn bà kinh nguyệt bất điều, huyết ít, huyết đen, khí hư, bạch đới, hoặc kinh thấy ra nhiều sinh đau bụng, rức đầu, đau xương, không đẻ, hoặc có đẻ không nuôi, mỗi hộp 1 p 00, một hòm 5 p 00

Bổng huyết, ly huyết, bịnh huyết mỗi phong 0 p 20.

Trẻ con sốt ho, kinh dám xuyễn tả ly, cam âm mọc, đau mắt mảng mộng, lọ nhỏ 0 p.30, lọ nhớn 1 p.00.

TAM-TÍNH-Y-QUÁN
Phố Mã-mây, số 91 — Hanoi.
TAM-TÍNH-Y-TÔN
Phố hàng Giấu, số 35 — Namdinh.

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu.

Trị bệnh mất máu, khí huyết suy-yếu, thân-thể mỏi-mệt, gầy-còm, hay vì kém huyết sinh ra rào phổi làm cho hay bẹ vật uống thuốc này rất đã, vì có mùi thơm không có lợm bao giờ!

Bài thuốc này có hội-đồng các quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là hay.

Ấy là:

Thuốc nước bổ huyết
MÁU BÒ

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Có bán thứ thuốc:

ELIXIR ANTICHOLÉRIQUE

Thuốc này có trị cả những bịnh đau độ dãy, đi tả, đau ruột, đi thảo dạ.

CÁCH DÙNG: *Cứ trong 24 giờ uống một lần; mỗi lần uống ba hoặc bốn thìa lớn pha với một ít nước lã; trẻ con thì uống ba hoặc bốn thìa ca-phê*

Giá bán 0$60 một lọ

PHÀM,

Thứ chè tốt thời quanh năm uống lúc nào cũng thơm ngon

Thường lắm hạng chè chỉ vào độ đầu xuân thì uống được, ít lâu thì nhạt nhẽo. Bởi là hạng chè gia là cho nên gìn giữ đến thế nào cũng không tránh khỏi được sự biến động

NHƯ,

Mua được hạng chè chính hiệu NINH-THÁI thời quanh năm lúc nào cũng ngon thơm. Vậy quí khách muốn tránh sự biến động ấy xin chực tiếp quả bổ chiếu cố cho bản hiệu tại Hanoi, Haiphong và Nam-định.

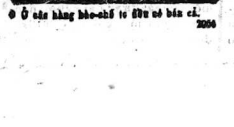
NINH-THÁI HIỆU
số 10, phố hàng Ngang Hanoi
số 113, phố Khách Haiphong
số 78, phố hàng Trống Namdinh
Kính cáo

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

Sự nóng buốt ở bệnh lậu thường hay làm cho đau đớn ở trong đường tiểu-tiện, bàng quang, quá thận và làm cho mụn mọc lên ở các cơ-quan ấy nữa. Vậy thì thực là khổ chữa cái bệnh nóng buốt mà đã ốm nhiễm vào các cơ quan ấy, song dùng thuốc *Santal Monal* thì thực là dễ khỏi, vì thuốc này điều-trị ở trong, khi uống vào thì làm lẫn với nước tiểu mà thành ra xanh và rớt ráy những vật nào đã sinh ra bệnh sự nóng buốt.

Khi mới bắt đầu có mủ mà dùng ngay thuốc *Santal Monal* thì hết đau đớn, bớt sưng, hết buốt, và không còn tăng bệnh lên được nữa. Phải nên biết rằng vì sự nóng buốt thường hay sinh ra đau ngọc-hành, bàng quang, quá-thận, và chuyển sang các cơ quan khác mà có thể sinh ra bệnh nặng được. Thực như vậy, cái sự nóng buốt ấy lại còn chuyển sang chân-huyết, lẫn sang qua thận mà sau lại nhảm lên đến tâm can tỳ phế được nữa.

Vậy thì khi mới bắt đầu có mủ phải nên cần mà chữa ngay bằng thuốc *Santal Monal*, như thế mới có thể khỏi hẳn được, mà không hại gì đến sức khỏe cả, và mới có thể cạnh tranh với độ được.

Ở các hàng bào-chế to đều có bán cả.

BÌNH LIỆT KHÍ

Cách trị lành mạnh bằng thuốc huốn
GINAT và **SYNOUSINE**
Thứ thuốc nào cũng có
HÀNG CHÁNH ở Paris, rue de Grenelle, 46

Nhà Ban-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Agents d'Annonces en Europe :
L. MAYENCE & Cie
9, Rue Tronchet, PARIS
19, 21, 23, Ludgate Hill, LONDRES

Nếu ai hay
CẢM và HO
Nếu ai có HƯ PHỔI
thì phải LỌ MÀ DỨ MÌNH
thì phải uống
La **SOLUTION PAUTAUBERGE**
là một vị TRỪ TRÙNG BỔC HAY và LỘ BẤT HIỆU
Dùng để chữa trị đau nhiều mới chữa
NGỪA BỊNH HAY HƠN LÀ CHỮA
L. PAUTAUBERGE, 10, Rue de Constantinople, Paris et toutes Pharmacies

---

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

RUE PAUL BERT, HANOI

Một bộ năm cái xoong tráng men marron, lắn trong men hoa-đá, có truồi và có mó.

Cả bộ: **39 fr. 50**

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ
醸 補

J. BLANC *(đệ nhất hạng bào-chế)*
Ông **L. BLANC** *(người nổi-nghiệp)*
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán **2$40** một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con
每晚飯前各啞沒嘅醴欸精

Bán tại: Hiệu Bào-chế **J. BLANC**
31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

CÁO-BẠCH

Quý khách có xe ô-tô muốn chữa, nên đến xem xưởng **GARAGE BOBILLOT**, *số 7 phố Bobillot, Hanoi. Tính giá hạ hơn cả các nơi. Làm việc nhanh-nhẹn và cẩn-thận.*

Quý khách nên đến xem xe kéo hạng lịch-sự: không xe nào tốt đẹp bằng.

Cho thuê xe ô-tô

NHỮNG ĐỒ TƠ LỤA
HIỆU
C. J. BONNET
LÀ TỐT HƠN CẢ
PACHOD Frères & Cie LYON

ƯỚU CỦA ÔNG CỐ DANH TIẾNG
LAROCHE CHẾ RA HIỆU LÀ
QUINA-LAROCHE
THUỐC UỐNG BỔ TANG PHỦ VÀ TRỊ BỊNH RÉT CHẾ RA BỞI CÂY
THUỐC QUINQUINA

Thuốc nầy hay lắm đã nổi tiếng trong thiên hạ dâu đâu cũng biết không có thuốc nào hay bằng. Thuốc Quina Laroche là thuốc hay hơn hết làm cho bổ sức lại, bổ tang phủ, trị bịnh rét làm cho ăn ngon, thuốc đó lấy làm hay và chế giao ai không dấu quản đặng.

Ai ai đang có cần dùng, những là người bịnh cần dùng đến thì hay lắm cần. Thuốc đó vì bịnh cần thì hay: bịnh thì huyết yếu thiếu, huyết suy, bổ cần thì cốt bịnh làm cho con người yếu thiếu, bị nổ hoa, ho cảm mạo trở ngực, rồi hoa con mắt trắng, trắc nổ trong ở vị vào bịnh đó đều dùng thuốc uy thuốc Quina Laroche đặng.

Con ốm tuyệt nuy vì con gái lúc đang tàn công đón bà bị khí thì cảnh sáng, cũng như mấy bịnh đã nước dậy đều nên uống thuốc Quina Laroche.

Những người nào ở con nuy ai chịu nổi đang chẳng nên quản dùng thuốc đó.

Cho tinh bổ tức dậy thuốc đó trị lấy làm con vì chắc. Chẳng những tinh đã trở bổ nổ thôi con trị ngày con trong tinh mạnh khỏe, lại thêm nữa lợn, ăn uống ngon cơ chẳng và chẳng ra giảm bớt thuốc đó rằng. Nước ngọc thạch của Thiên-Giáo chế ra (Liqueur de Jade) lời con người của người Tàu cho những thứ thuốc trị bịnh hay hơn hết thảy không thuốc nào bằng.

Từ khi chúng ta bán thuốc Quina Laroche thì chúng ta có đăng cả vạng giấy chứng và cho cám ơn của mấy người tinh và cả vạng giấy của các quan trong ỷ khác nữa đăng ta.

Bổ tại thuốc nước Quina Laroche là một cao thuốc làm tại cho người con tốt thảo.

CÁCH DÙNG

Nước Quina Laroche phải uống từ một ly tới ba ly có bữa theo chai rượu vọc một ngày trong hai bữa ăn. Cho nước trị bịnh rét thì mỗi một khắc đồng hồ uống một ly, uống 8 ly trước cơ rét a giờ cuối, thì ly ly chai uống trước cơ nửa giờ.

Thuốc Quina Laroche Gương thì uống không pha nước mà khi trời nắng nực thì pha nước có mà uống cho đỡ khát.

COMAR VÀ CÔNG-TI
ông chủ tên thuốc lượng nhất tại Paris.

Le Gérant, NGUYỄN-VĂN-LOAN